

Meditace srdce. Samael - Azazel - Azael - Mehazael

Rudolf Steiner

Esoterní hodina, Mnichov, 19. listopadu 1911

Dnes bychom si objasnili, jak si má člověk v esoterním životě odpovídat na otázky, jež se k němu dostávají. Zodpovíme-li například otázku „Co je to srdce?“ tak, že si řekneme: „Srdce je příčinou krevního oběhu v lidském organismu“, pak je to odpověď, kterou by esoterik nikdy neměl dát; esoterik by totiž neměl nic fyzického označovat za příčinu čehokoli. Všechno fyzické, všechny naše orgány, ba celý člověk samotný, to vše jsou jen symboly, jen znamení pro něco duchovního, pro něco, co stvořily vyšší hierarchie. Na našem krevním oběhu pracovali už Duchové pohybu na starém Slunci. Pak sestoupili Duchové formy a všemu stvořenému vtiskli formu a znamení, a pak je srdce jen znaméním práce vyšších hierarchií na nás.

Všechno, co nás obklopuje, je jen májá. A tento svět májá stvořili dobří bohové pro člověka, lze říci jako květ ze světa pravdivosti, aby se člověk jeho pomocí vyvíjel, rozněcoval na něm své Já, pronikal ho, aby se tak opět dostal do světa pravdivosti. Ve svém nynějším stavu člověk tento svět májá potřebuje. V tomto smyslu musíme chápat Goethova slova „K čemu by tu koneckonců byl tento krásný svět s hvězdnou oblohou, než aby se člověk díky němu povznesl?“ To je zdánlivě naivní vyjádření toho, že svět, jak ho vnímáme svými fyzickými smysly, tu je v této formě skutečně jen pro nás. Neboť ve skutečnosti, z pozice světa pravdivosti, se vše (s duchovními příčinami v pozadí) jeví jinak.

Pro nižší přírodní říše - nerostnou a rostlinnou, až ke studenokrevným zvířatům - svět májá neexistuje. Existuje teprve pro teplokrevná zvířata. Protože však tato zvířata nemají Já, které by se díky němu mohlo rozněcovat, dělají na jasnozřivého člověka dojem, že jsou uvedena do vývojových poměrů, které jim nejsou přizpůsobeny, což vlastně vyvolává pocit rozladěnosti. Zvláště opice, ta člověku nejpodobnější zvířata, působí proto tak groteskně.

Esoterik se ovšem - a tento účel si máme čím dál víc uvědomovat - chce svou meditací vymanit ze světa májá a spojit se světem pravdi-

vosti. Může toho dosáhnout jen prostřednictvím meditací, jež dávají osobnosti z duchovních světů, které podporují práci vyšších hierarchií, Mistři moudrosti a souznění citů. Tito Mistři nám například dali koncentrační cvičení, jež nám umožňují spolupracovat na evoluci.

Jestliže se esoterik soustředí svými myšlenkami na srdce, to znamená na místo, kde v sobě srdce cítí, povšimne si - často jsou k tomu nutné celé hodiny a mnoho pokusů, než to pocítí - že jeho myšlenky nezůstávají u předmětu koncentrace, u srdce, ale že se odtud rozlévají, vyzařují, a esoterik spatří jakoby vynořující se zářící hvězdu, jejíž střed je tvořen obrazem, formou, praobrazem, jehož znamením je srdce. A linie a paprsky této hvězdy začnou znít a toto znění se zformuje ve slova, v praslova, jež ze světa pravdivosti stvořily srdce. A tato slova jsou v překladu slovy modlitby k duchu neděle:

*Velký, obsáhlý duchu,
mnoho praobrazů vyrašilo z Tvého života ...*

Vyrážejícími paprsky hvězdy jsou vždy slova „tys byl“, zatímco liniemi nacházejícími se mezi nimi jsou ta ostatní slova.

Esoterik tak správným, seriózním cvičením dospívá k tomuto prožitku. Prostřednictvím meditací, jestliže je koná dostatečně intenzivně - mnozí to tak nedělají! - proniká do světa pravdivosti; v něm se pak, podle toho, co si s sebou přináší, může cítit dobře, nebo ho tento svět může odpuzovat. Toto odpuzování mu způsobuje utrpení a bolest; musí to tak ale z podstaty věci být. Neboť v tomto světě mohou dobří bohové strpět jen to, co se do něj hodí; vše ostatní je vypuzeno. Často mívá esoterik dosud vlastnosti, které si sám jasně neuvědomuje, které však na něj při vývoji zpětně působí a v podobě zvláštních znamení jsou mu přiváděny do vědomí.

Pokud esoterik pilně a správně provádí svá cvičení a stane se mu, že se například uprostřed noci vzbudí s pocitem horečky, může proti tomu postavit duševní chlad; a tu jasně cítí, že není sám, že v sobě svým esoterním úsilím probudil dvojníka. Co chce tento dvojník? A kdo je to? Dobří bohové pověřili jistě luciferské bytosti, aby z jejich světa vykázali lidské vlastnosti, které tam nepatří. A jednou z těchto bytostí je Samael, který začíná působit, pokud esoterik ještě nepřekonal jistou neupřímnost, kterou trpíme my všichni a která nám často spočívá tak hluboko v podvědomí, že při menší pozornosti o ní nemáme ani tušení. Příklad: Někdo se rozhodne, že pojedou do města na theosofické setkání, protože takové setkání je poučné a pro něj dobré. Ve skutečnosti má však v onom městě úplně jiné záměry, chce se tu například setkat s některými lidmi; tento pravý důvod ovšem sám sobě nepřiznává. To je možná extrémní příklad, ale je to jeden za mnohé další. - Tady musí nastoupit Samael. A jeho upozorujeme skrze horečnatost, jež nás v noci přepadá, dokud jsme postiženi touto chybou.

Jinou obtížně pozorovatelnou chybou je tato: Často se domníváme, že nás do duchovních světů popohání nadšení, zatímco se chceme jen opájet pocitem, který zabývání se těmito věcmi vyvolává. Provádíme-li svá cvičení správně a chceme-li vniknout do duchovních světů, může se nám stát, že máme pocit noční můry, jako by nás někdo rdousil na hrdle. Je to opět luciferská bytost, která to způsobuje: Azazel. Ten nám brání, abychom vstoupili do duchovního světa, dokud se této chyby nezbavíme.

Pokud své každodenní zaměstnání děláme líně, nepozorně a le-
dabyle, zaznamenáme možná jednoho dne při probuzení pocit tonutí, jako kdyby nám někdo odřízl vzduch a my se rozplývali. Ten, kdo to způsobuje, se nazývá Azael. - Pozornost, kterou máme věnovat okolnímu světu, je důležitější, než si leckdo myslí. Cvičí-
me-li s opravdovou radostí, je tato radost velmi účinnou pomůckou pro vnik do duchovních světů. U každé věci, u všeho, co nás potká, totiž máme myslet na duchovní příčiny v pozadí. Co opomeneme, to za nás musí učinit duchovní bytosti; ta práce se totiž udělat musí. Jak

nepozorně často děláme svoji práci, to vám chci vysvětlit na příkladu. V jedné škole měl být zaveden nový učební řád a všichni zaměstnaní učitelé měli být podrobeni zkoušce. Školní inspektor, který byl velmi lidský, si řekl: Starších učitelů, kteří už dávno opustili seminář, se na nic, co se tam učilo, ptát nebudu - to už by si nepamatovali; budu se jich ptát na to, co každý den vyučují. A pak se ukázalo, že mnozí z těchto učitelů neznali to, co snad už dvacetkrát slyšeli od svých žáků. Tak málo při tom byli duchem přítomní. - Podobně jako tito učitelé ani my často nebýváme v myšlenkách při své práci. A ten, kdo to má za úkol vyrovnávat, se v okultním jazyce nazývá Azael.

Tyto tři body jsou přímým pochybením. Jako čtvrtá k tomu přistupuje vlastnost, které se rovněž musíme zbavit, a tou je vyhýbání se karmě, místo abychom jí šli směle vstříc. Chceme-li za takovýchto okolností vniknout do světa pravdivosti, budeme mít zrána při probouzení pocit spoutání, jako kdybychom se vraceli do žaláře, a k tomu bolesti po celém těle. To způsobuje Mehazael.

I exoterici samozřejmě musí nést následky svých pochybení; u nich se však projevují jinak, například v tělesných onemocněních, a to, čím si něco takového přivodili, jim nevstupuje do vědomí. Esoterik si má toto uvádění všeho do vědomí pozvolna osvojovat a v tom mu pomáhají esoterní školy. Co z nich vnímáme svými smysly, je samozřejmě jen nepatrný zlomek z nich, slabý, vnější projev. Tak jako všechno fyzické, včetně pocitů, které vnímáme, je jen symbolem skutečností, je i esoterní škola, jak se ukazuje na fyzické pláni, jen symbolem toho, čím je v duchovním světě. Když se taková škola tvoří, bývá tomu většinou tak, že nějaký člověk se pohrouží a má díky této koncentraci například popsany zážitek (srdce); tento zážitek v něm získá podobu obrazce, který může předat množství žáků, čímž jsou žáci opět spojováni s duchovním světem pravdivosti. - Tak i závěrečná modlitba vyjadřuje všechno, co v duchovnu působí jako tvůrčí síla:

V duchu spočíval zárodek mého těla ...

GA 266/II